

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јули 2013 година

Скопје, септември 2013 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јули 2013 година

- Во јули 2013 година индустриското производство забележа раст од 3,9% во споредба со мај 2012 година, а во однос на мај 2013 година раст од 9%;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 4%, додека на месечна основа е негативна во износ од 1,1%. Просечната стапка на инфлација во првите седум месеци од 2013 година изнесува 3,6%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - јули 2013 година од 15,8%, со вредносен раст од 2,8% и пад на увезените количини стоки од 13,0%, со вредносен пад од 0,3%, што резултираше со намалување на трговскиот дефицит за 5,2% во однос на истиот период од 2012 година;
- Поголемо остварување на вкупните приходи во Буџетот за 1,7% и зголемување на вкупните расходи за 6,4% во првите седум месеци од 2013 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 14.351 милиони денари (2,9% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 12.528 милиони денари (2,6% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 3,5% на годишна основа и раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 3,1%;

1. Реален сектор

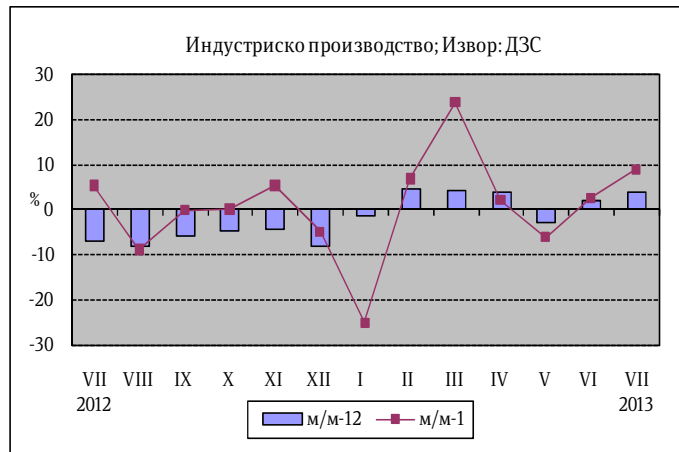
Индустриско производство

Во јули 2013 година индустриското производство забележа раст од 3,9% во споредба со јули 2012 година. Анализирани по сектори, секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 7,3%, а секторот Рударство и вадење камен раст од 3,3% како резултат на растот во гранките Вадење други руди и камен од 20,5% и Вадење руди на метал од 14,2%, додека гранката Вадење јаглен и лигнит забележа пад од 19,2%. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа опаѓање на производството од 15,5%.

	м/м-12	м/м-1	I-VII 2013 I-VII 2012
Вкупно	3,9	9,0	2,2
Рударство и вадење камен	3,3	6,1	8,7
Преработувачка индустрија	7,3	14,1	0,7
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	-15,5	-14,6	5,1

Извор: ДЗС

Во рамките на Преработувачката индустрија, позитивен годишен раст е регистриран кај 13 од 23 гранки, кои сочинуваат 47% од индустриското производство. Од гранките со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство, раст е забележан во гранката Производство на облека од 21,5%, додека пад е забележан кај Производството на прехранбени производи од 1,8%. Значителен раст е остварен и кај следните гранки: Поправка и инсталирање машини и опрема 89,1%, Останата производствена индустрија 60,2%, Производство на хемикалии и хемиски производи 58,3%, Производство на основни фармацевтски производи и фармацевтски препарати 57,4%, Производство на текстил 52,8%, Производство на машини и уреди 41,4%, Производство на производи од гума и производи од пластични маси 21,9%, Производство на облека 21,5% и Производство на други неметални минерални производи 17,0%.

Индустриското производство во јули 2013 година во однос на јуни 2013 година забележа раст од 9%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан во секторот Преработувачка индустрија од 14,1% и секторот Рударство и вадење камен од 6,1%. Растот во секторот Рударство и вадење камен се должи на високиот раст на гранката Вадење јаглен и лигнит од 29,1% и растот во гранката Вадење други руди на камен од 7,8%, додека гранката Вадење руди на метал забележа пад од 5,9%. Во јули 2013 година, секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 14,6% во однос на јуни 2013 година.

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – јули 2013 година во однос на истиот период од 2012 година регистрира раст од 2,2%. Секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 8,7%, Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација раст од 5,1%, а секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 0,7%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во јули 2013 во однос на јули 2012 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Капитални производи од 16,6%, Интермедијарни производи, освен енергија од 11,6%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 5,1% и Трајни производи за широка потрошувачка од 2,3%. Пад на производството е регистрирано кај групата Енергија од 16,7%.

На месечно ниво, податоците за индустриското производство по наменски групи во јули 2013 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Капитални производи за 56,2%, Трајни производи за широка потрошувачка за 28,0%, Нетрајни производи за широка потрошувачка за 18,1% и Интермедијарни производи, освен енергија за 1,2%. Пад е забележан во групата Енергија за 10,3%.

На кумулативна основа, во периодот јануари - јули 2013 година во однос на истиот период од минатата година раст е забележан кај групите: Капитални производи од 7,5%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 5,8%, Трајни производи за широка потрошувачка од 3,1% и Енергија од 1,3%. Пад е забележан во групата Интермедијарни производи освен енергија од 3,0%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во јули 2013 година е понеповолна во однос на претходниот месец и во однос на јули 2012 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е понеповолна во однос на претходниот месец, а во однос на јули 2012 година е поповолна. Оценката за обемот на производството во изминатите три месеци е понеповолна во однос на јуни 2013 година, а во однос на јули 2012 година е поповолна. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се понеповолни во однос на претходниот месец и во однос на јули 2012 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата

во јули 2013 година за наредните три месеци се поповолни во однос на минатиот месец, а понеповолни во однос на јули 2012 година.

Просечното искористување на капацитетите во јули 2013 година изнесува 59,6%, што претставува намалување во однос на претходниот месец кога

изнесуваше 60,9%. Споредено со јули 2012 година, искористеноста на капацитетите е пониска за 1,2 п.п.

Во јули 2013 година залихите на суровини и репроматеријали, како и тековните набавки на суровини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Оценката за сегашната состојба со залихите на готови производи е поповолна во споредба со претходниот месец и во споредба со јули 2012 година. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, се очекува намалување на просечните набавни цени на инпутите, а зголемување на продажните цени на готовите производи.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во јули 2013 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со 25,0%, недоволна домашна побарувачка со 19,1%, недостиг на квалификувана работна сила со 11,4%, финансиски проблеми со 11,4%, неизвесно економско окружување со 9,3% и конкурентен увоз со 8,8%.

Како ограничувачки фактори во јули 2013 година во однос на јуни 2013 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната странска побарувачка, недоволната домашна побарувачка и конкурентниот увоз, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле: финансиските проблеми, недостигот на квалификувана работна сила и неизвесното економско окружување. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во јули 2013 година во однос на јули 2012 година забележа зголемување од 0,7%. Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторите: Рударство и вадење камен за 8,4% и Снабдување со електрична енергија, гас, пара и климатизација за 3,1%, додека намалување на бројот на работници има во секторот Преработувачка индустрија за 0,1%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јули 2013 година во однос на јули 2012 година покажуваат дека зголемување има кај групите: Енергија за 8,5%, Трајни производи за широка потрошувачка за 3,0% и Нетрајни производи за широка потрошувачка за 0,5%, додека намалување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи за 0,3% и Интермедијарни производи, освен енергија за 1,8%.

Број на издадени одобрија за градење и предвидена вредност на објектите

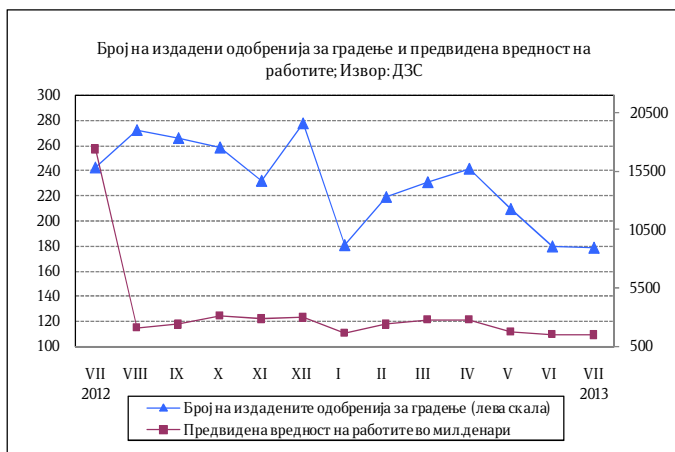
Во јули 2013 година беа издадени 179 одобрија за градба, што претставува намалување од 26,0% во однос на истиот месец од 2012 година. Вкупниот број издадени одобрија за градење во однос на јуни 2013 година, кога беа издадени 180 одобрија, се намали за 0,6%.

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобрија за градење во јули, изнесува 1.453 милиони денари, што е за 91,6% помалку во однос на јули 2012 година, што се должи на високата основа од споредуваниот

период. Во однос на јуни 2013 година вредноста на објектите бележи намалување за 3,6%.

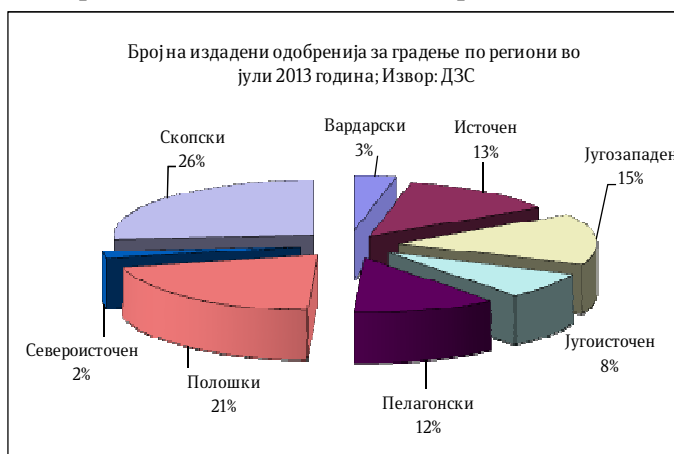
Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобрености за градење, 143 (или 79,9%) се наменети за објекти од високоградба, 9 (или 5%) за објекти од нискоградба и 27 (или 15,1%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 179 објекти за кои се издадени одобрености за градба, на 139 (или 77,7%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 40 објекти (или 22,3%) инвеститори се деловни субјекти.

Во јули 2013 година предвидена е изградба на 324 станови, со вкупна корисна површина од 29.695 м². Бројот на предвидени станови за изградба е намален за 79,0% во однос на истиот месец од 2012 година, а во однос на јуни 2013 година е зголемен за 62,8%.

Анализирано по региони, во јули 2013 година најмногу одобрености за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 47, при што 30 одобрености се издадени за инвеститори - физички лица и 17 одобрености за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобрености има во Североисточниот регион - 4, и сите се издадени за инвеститори - физичка лица.

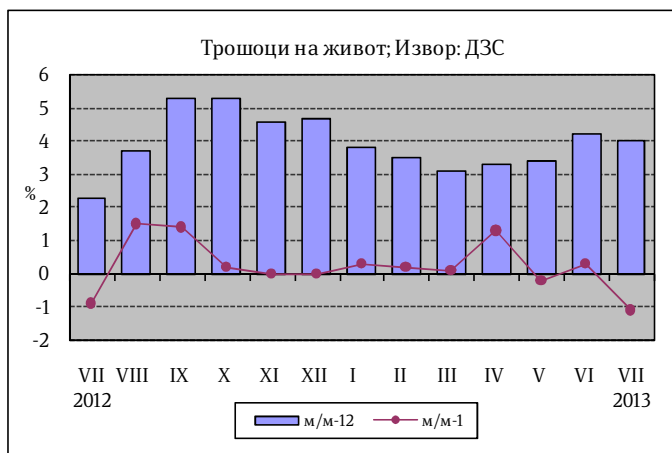

Во периодот јануари-јули 2013 година, најмногу одобрености за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 394, од кои 291 одобрение е за инвеститори - физички лица, а 103 се за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобрености има во Североисточниот регион, вкупно 89, од кои 77 се за инвеститори - физички лица, а 12 одобрености се издадени за инвеститори - деловни субјекти.

Инфлација

Годишната стапка на инфлација, измерена според Индексот на трошоците на животот, во јули 2013 година изнесува 4%. Просечната стапка на инфлација во првите седум месеци од 2013 година се зголеми на 3,6%.

На годишна основа, во јули се забележува раст на цените кај сите категории. Растот на цените е највисок во категоријата Облека и обувки од 6,8%, следен од категоријата Исхрана каде растот на цените изнесува 5,5%. Растот на цените во останатите категории е како што следи: Ресторани и хотели 4,5%, Хигиена и здравје 4,1%, Тутун и пијалаци 3,7%, Сообраќајни средства и услуги 1,7%, Домување 1,5%, Култура и разонода и Административни и финансиски услуги 0,9%.

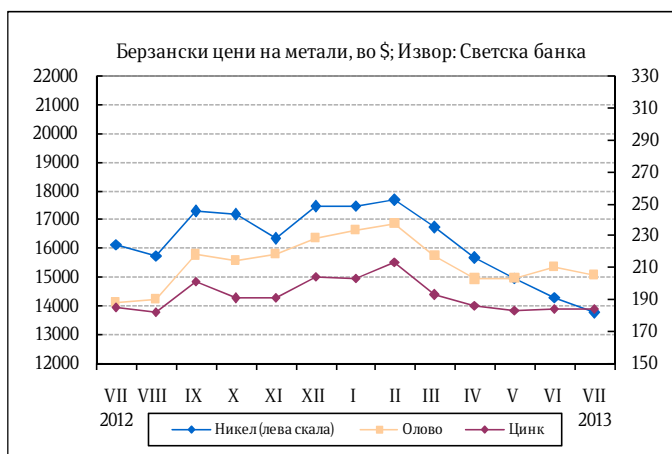

Стапката на инфлација во јули споредено со претходниот месец е негативна во износ од 1,1%. Падот на цените е резултат на намалените цени во повеќе категории. Највисок месечен пад на цените е забележан во категоријата Исхрана од 2,4%, најмногу како резултат на намалените цени на зеленчукот за 20,2% на месечна основа. Во категоријата Домување, падот на цените изнесува 2% и се должи на намалените цени на електричната енергија за домаќинствата од 4,5%. Во категоријата Облека и обувки е забележан пад на цените од 0,2%. Цените останаа непроменети во категоријата Култура и разонода и Административни и финансиски услуги, додека раст на цените е забележан во категориите Сообраќајни средства и услуги и Ресторани и хотели од 0,2%, Хигиена и здравје од 0,4% и Тутун и пијалаци од 1,7%.

Цените на мало во јули 2013 година во однос на јули 2012 година се повисоки за 2,5%. Споредено со претходниот месец, цените на мало се пониски за 0,8%. Просечниот раст на цените на мало во првите седум месеци од 2013 година изнесува 1,7%.

Берзански цени

Во јули 2013 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа раст од 4,5% во однос на претходниот месец и изнесуваше 107,7 долари за барел. Споредено со јули 2012 година, цената на нафтата е пониска за 4,4%. Цената на природниот гас во јули се намали за 3% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на

светските берзи во јули се тргуваше со просечна цена од 13.750 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 3,7%. Споредено со јули 2012 година цената на никелот е пониска за 14,7%. Имено, во јули се забележува месечно намалување на цените на сите основни метали. Така, калајот забележа пад на цената од 3,5%, алуминиумот и оловото од 2,5%, бакарот од 1,3% и цинкот од 0,1%. Во јули се забележува месечен пад на цените и на благородните метали, при што цената на среброто се намали за 6,6%, на златото за 4,3% и на платината за 2%. Цената на железната руда во јули забележа висок месечен раст од 10,8%.

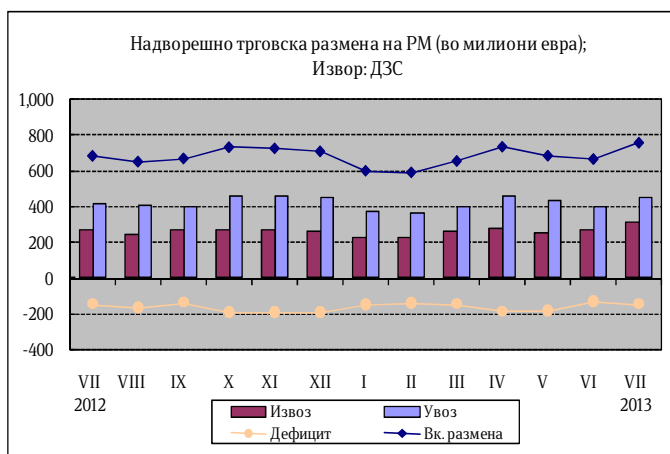
Во јули продолжи падот на цената на пченицата на светските берзи, и во однос на јуни е пониска за 2,8%. Цената на пченката во јули забележа месечен пад од 6,3%.

2. Надворешно - трговска размена

Вкупната надворешно - трговска размена во периодот јануари – јули од 2013 година бележи раст од 0,9% во однос на истиот период од 2012 година.

Извоз

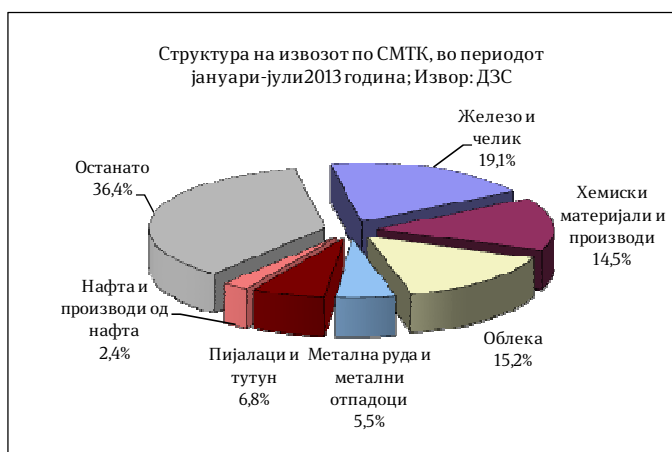
Во периодот јануари - јули 2013 година физичкиот обем на извозот бележи пад од 15,8% во однос на истиот период од 2012 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 1.835,8 милиони евра и бележи раст од 2,8% (49,9 милиони евра) во однос на периодот јануари - јули 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во јули 2013 година извозот бележи зголемување од 14,2% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на извозот во јули 2013 година бележи месечен раст од 7,4%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (6,9 п.п.) врз извозот овој месец.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - јули 2013 година се: железо и челик со 19,1%, облека 15,2%, хемиски

материи и производи 14,5%, пијалаци и тутун 6,8%, метална руда и отпадоци од метал 5,5%, и нафта и производи од нафта 2,5%. Овие шест групи производи сочинуваат 63,6% од вкупниот извоз на државата.

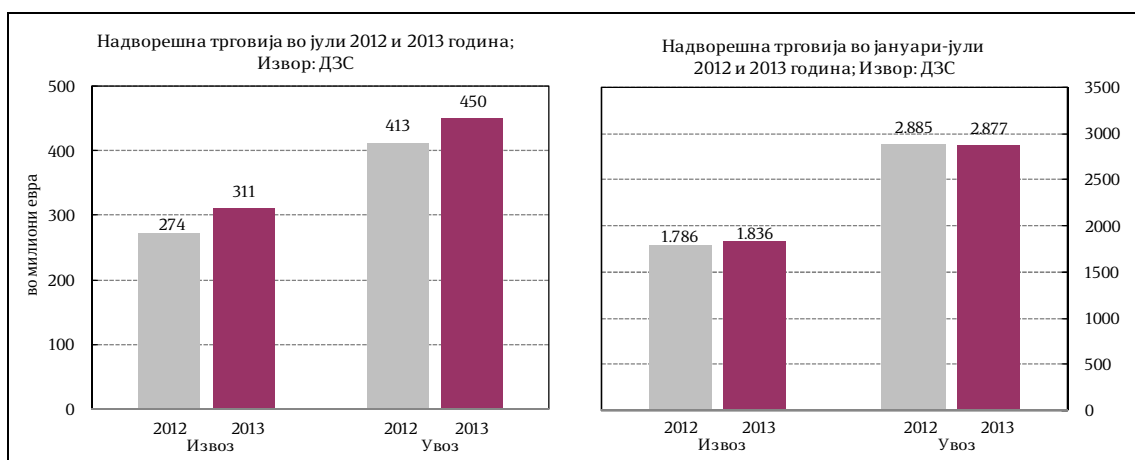
Гледано по економска намена, во периодот јануари – јули 2013 година, најголемо учество во извозот имаат: стоки за индустриски набавки (53,2%), потоа следуваат стоки за широка потрошувачка (22,4%), храна и пијалаци (10,4%), производите за инвестиции без транспортна опрема (9,8%), горива и мазива (2,5%) и транспортна опрема (1,7%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-VII 2012	I-VII 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	393,6	346,5	-47,1	-12,0
Мил. ЕУР	389,7	350,4	-39,3	-10,1
Мил. \$	501,7	459,3	-42,4	-8,5

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-VII 2012	I-VII 2013	Салдо	Стапки во%
.000 Т	314,0	348,2	34,2	10,9
Мил. ЕУР	163,9	171,9	8,0	4,9
Мил. \$	210,6	225,8	15,2	7,2

*)Претходни податоци

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; фероникел; машини и апарати за филтрирање или пречистување други гасови со каталитичка постапка; тутун; машки кошули од памук; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; руди на олово и концентрати; руди на бакар и концентрати; плоснато валани производи од железо или нелегиран челик со ширина 600 мм или поголема; феросилициум; лекови приготвени во одмерени дози; и друго.

Увоз

Увезените количини стоки во периодот јануари - јули 2013 година се намалени за 13,0% во однос на периодот јануари - јули претходната година, а нивната вредност изнесува 2.877,4 милиони евра, што претставува намалување за 0,3% (7,4 милиони евра) во однос на истиот период од 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во јули 2013 година увозот бележи раст од 13,2% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на увозот во јули 2013 година бележи месечен раст од 8,1%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (5,1 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VII 2012	I-VII 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	141,7	90,4	-51,3	-36,2
Мил. ЕУР	99,1	45,3	-53,8	-54,3
Мил.\$	127,9	59,4	-68,5	-53,5

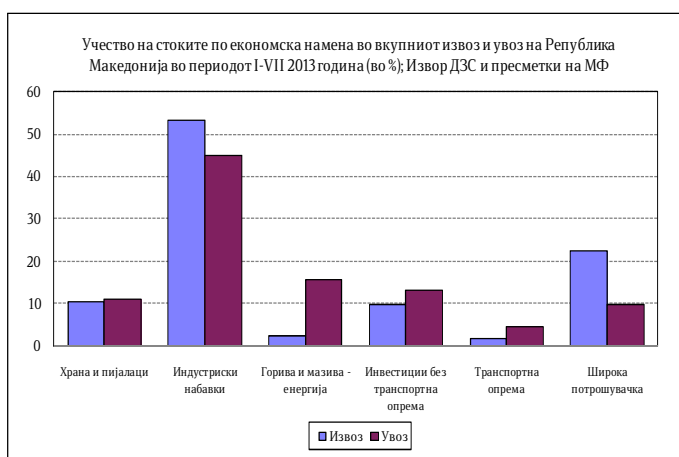
*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VII 2012	I-VII 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	607,3	527,0	-80,3	-13,2
Мил. ЕУР	398,9	319,5	-79,4	-19,9
Мил.\$	513,9	418,7	-95,2	-18,5

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари - јули 2013 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали; предиво, ткаенини и текстилни производи; железо и челик; друмски возила; електрични машини, апарати и делови; индустриски машини и делови; и друго.

Гледано по економска намена, во периодот јануари - јули 2013 година најголемо учество во увозот имаат: стоки за индустриски набавки (45,0%), потоа следуваат горива и мазива (15,8%), производи за инвестиции без транспортна опрема (13,2%), храна и пијалаци (11,2%), стоки за широка потрошувачка (10,0%) и транспортна опрема (4,7%).

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; руди на никел и концентрати; паладиум: необработен или во прав; топло валани производи со дебелина помала од 3 мм; моторен бензин со октански број (РОН) од 95 или поголем, но помал од 98; премачкувачки средства (бои и лакови); масла за ложење; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; сурова нафта; лекови приготвени во одмерени дози; и слично.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-VII 2012	I-VII 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	17,6	4,0	-13,6	-77,2
Мил. ЕУР	219,2	265,4	46,2	21,1
Мил.\$	283,2	348,0	64,8	22,9

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-VII 2012	I-VII 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	14,8	18,3	3,5	23,5
Мил. ЕУР	40,6	46,6	6,0	14,7
Мил.\$	52,5	61,1	8,6	16,4

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во периодот јануари - јули 2013 година трговскиот дефицит се стесни за 57,3 милиони евра или 5,2% во однос на истиот период о минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: стеснувањето на негативното салдо во размената со горива и мазива, транспортна опрема, храна и пијалаци и стоки за широка потрошувачка, додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во

размената со стоки за индустриски набавки и стоките за инвестиции без транспортна опрема.

Значајно е да се напомене дека од јануари 2013 година се применува ревидирана економска групација на земјите подготвена според Геономенклатурата на ЕУ - Номенклатура на земји и територии за статистика на стоковна размена на Унијата и статистика на стоковна размена помеѓу земјите - членки на Унијата.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - јули 2013 година споредено со истиот период од 2012 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 28 и ЕФТА, додека пад има кај групациите: Организација на земјите - извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија, Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот регион и Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ бележи раст од 17,5% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 15,3%.

Во периодот јануари - јули 2013 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 28) се зголемила за 9,6% во однос на истиот период од претходната година, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 4,1 п.п. и изнесува 66,3%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 28) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 73,3%, а увозот на стоки со 61,8%.

Во периодот јануари - јули 2013 година, 75,6% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Кина, Турција и Србија, а потоа следуваат: Русија, Италија, Словенија, Швајцарија, Австрија, и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Босна и Херцеговина и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 73,4% од трговската размена во периодот јануари - јули 2013 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - јули 2012 година претставува зголемување од 3,3 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 82,7% и 67,4%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 4,0 п.п., а кај увозот е зголемена за 2,7 п.п во однос на периодот јануари - јули 2012 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-VII 2012					I-VII 2013					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	1.712,3	1.860.878.440	61,5723	114.578.565.588	64,7	1.771,4	1.937.358.693	61,6491	119.436.419.806	67,4	76.480.253	4,1
УСД	2.041,9	977.055.367	50,0522	48.903.770.663	27,6	1.492,2	815.253.127	47,1648	38.451.250.700	21,7	-161.802.240	-16,6
ГБП	1,6	190.251.593	78,0377	14.846.796.734	8,4	1,8	253.794.946	71,5884	18.168.774.107	10,2	63.543.353	33,4
ЕУР+УСД+ГБП	3.755,8			178.329.132.984	92,3	3.265,4			176.056.444.614	99,3		
вк извоз:	3.761,5			177.071.699.985	100,0	3.271,7			177.297.546.039	100,0		0,1

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. Фискален сектор

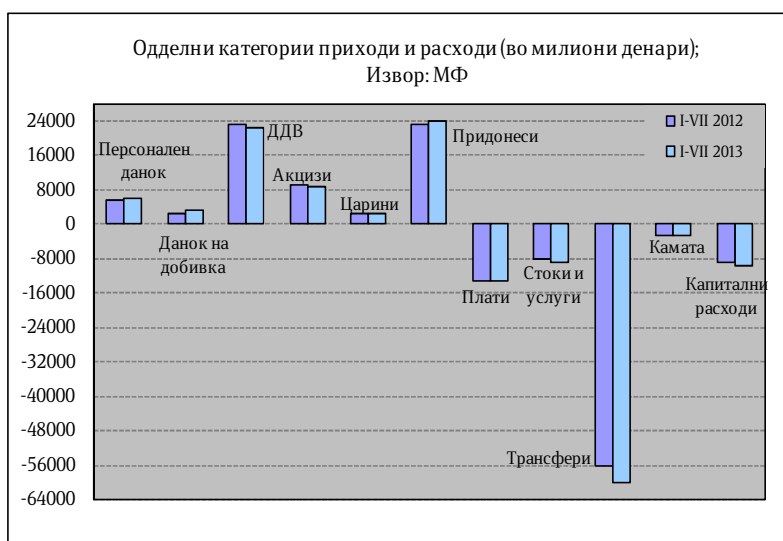
Буџетски приходи

Во периодот јануари- јули 2013 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 80.745 милиони денари, односно 16,5% од БДП, што претставува поголемо остварување за 1,7% во однос на истиот период од 2012 година.

Даночните приходи за првите седум месеци се реализирани во износ од 44.188 милиони денари, односно 9,1% од БДП и во однос на истиот период од 2012 година забележаа зголемување од 0,2%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 22.252 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој период е доминантно и изнесува 50,4%. Акцизите се остварени во износ од 8.485 милиони денари

(учество од 19,2% во даночните приходи). Така, од овие два данока остварени се приходи од 30.737 милиони денари, односно повеќе од 2/3 или 69,6% од вкупните даночни приходи (6,3% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 34.047

милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 11.795 милиони денари (бруто наплатата е повисока за 0,5%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 9,2% споредено со истиот период од 2012 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 5,8%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува раст од 14,1%, учеството на ДДВ донациите е незначително (0,6%) и забележува поголемо остварување за 75,3%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите од персоналниот данок изнесуваат 5.771 милиони денари и се зголемени за 5,8% на годишна основа, при што 71,0% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања, 8,2% приходи по основ на договор на дело и 3,9% од приходи од имот и имотни права. Споредено со истиот период во 2012 година приходите од данокот од добивка во износ од 3.150 милиони денари забележаа раст од 27,7%, што е резултат пред се на данокот наплатен по основ на исплатени дивиденди и други распределби од добивката и на приходите од пресметана камата на данокот на добивка, истовремено беше забележан пад на приходите од доплати по Даночен биланс, како и на приходите од платени аконтации и од задржан данок на приходи платени на странски правни лица. Приходите од ДДВ забележаа пад

од 3,5% (што е помалку за 1,5 п.п. од намалувањето за претходниот шестмесечен период), додека акцизите забележаа пад, односно помало остварување за 5,1% (што е за 1,1 п.п. помалку споредено со првите шест месеци од годинава). Приходите од царина изнесуваа 2.453 милиони денари и забележаа зголемување од 7,0%. Приходите од други даноци со остварен износ од 2.077 милиони денари забележаа раст од 11,2%.

Неданочните приходи изнесуваа 7.345 милиони денари во однос на истиот период од 2012 година и забележаа раст од 5,5% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 2.937 милиони денари, што претставува намалување од 19,4% во однос на истиот период од претходната година.

Социјалните придонеси од плата изнесуваа 23.933 милиони денари (учество од 4,9 % од БДП), што е за 3,6% повеќе споредено со истиот период од 2012 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 3,2%, кај придонесите за вработување од 3,0%, додека придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 4,5%.

Буџетски расходи

Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари-јули 2013 година изнесуваа 95.096 милиони денари, односно 19,5% од БДП, што е за 6,4% повеќе во однос на 2012 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 85.422 милиони денари учествуваа со 89,8% (со учество од 17,5% во БДП) и се зголемени за 6,1% во однос на истиот период од 2012 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 60.433 милиони денари (12,4% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 13.175 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 13,9% и во однос на 2012 година се намалени за 0,9%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 9.089 милиони денари и споредено со истиот период од 2012 година се зголемени за 11,0%.

Трансферите забележаа зголемување од 6,9% споредено со истиот период од 2012 година и истите учествуваа со 63,6% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 42.793 милиони денари, забележаа раст од 6,9% и учествуваа со 45,0% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 26.050 милиони денари, зголемување од 9,6%, споредено со истиот период од 2012 година и 27,4% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 18,0%, односно забележаа зголемување од 7,0%, споредено со истиот период од 2012

година. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 8.120 милиони денари наменети за финансирање на пренесените надлежности, беа реализирани за 0,3% повеќе во однос на седумте месеци од претходната година. Субвенциите и трансферите беа остварени за 13,8% повеќе.

Каматите се реализирани во износ од 2.725 милиони денари, што е за 6,5% повеќе во споредба со истиот период од 2012 година. Ваквото зголемување се должи пред се на исплатата на доспеаните обврски за камати од домашно задолжување. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 41,2%, додека за странство беа намалени за 6,7%.

Во анализираниот период, средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 9.674 милиони денари со структурно учество од 10,2% во вкупните расходи (2,0% учество во БДП), односно забележаа зголемување од 10,0% во споредба со истиот период лани.

Буџетско салдо

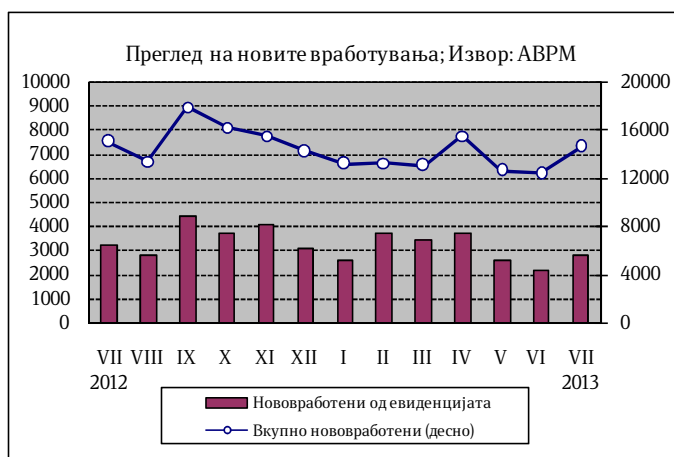
Во првите седум месеци од 2013 година во Буџетот на Република Македонија е остварен дефицит од 14.351 милиони денари, што претставува 2,9% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет изнесува 12.528 милиони денари и претставува 2,6% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ¹

Во периодот јануари-јули 2013 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 94.286 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 46,8% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Споредено со истиот период од 2012 година, бројот на засновани нови работни односи е помал за 20,0%.

Во текот на јули засновани се 14.554 нови работни односи, од кои 19,2% се од

¹ Со изменувањето и дополнувањето на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на Република Македонија бр. 114/2012) извршени се измени и во делот на евиденцијата на невработените лица. Со овој закон утврден е основ за воспоставување и водење две евиденции и тоа евиденција на невработени лица и евиденција на други лица кои се пријавуваат во Агенцијата за вработување.

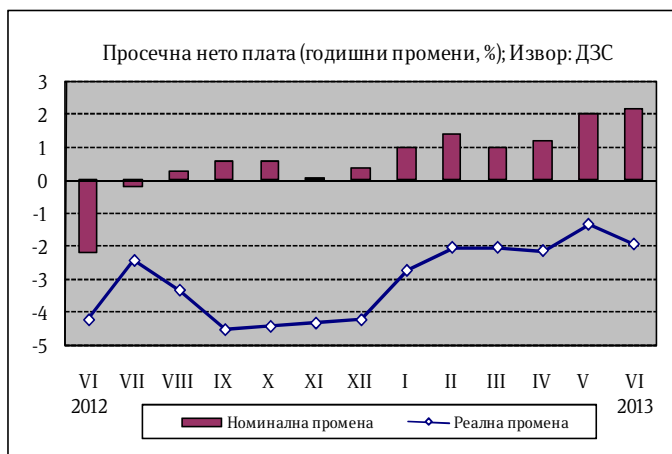
евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во јули изнесува 6.168, од кои 44,0% претставуваат нови засновани работни односи. Истиот месец, во Агенцијата е регистриран прилив од 3.810 лица, од кои 57,4% се лица на кои им престанал работниот однос. Така, во јули 2013 година бројот на регистрирани невработени лица изнесува 94.641 лица, а бројот на други невработени лица е 127.845.

Најголем дел од невработените, односно 73,6% се од урбани средини (градско население), а 56,4% се мажи. Анализирани според степенот на образование, поголемиот дел, односно 44,8% од невработените се без образование, со основно образование или со непотполно средно образование, 34,6% се со завршено средно образование, додека 20,5% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 52,4% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,4% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 20,0% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во јуни 2013 година изнесува 30.957 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 21.108 денари.

На месечна основа, во јуни 2013 година просечната бруто плата бележи номинален пад од 0,9%, а

реално истата е пониска за 1,2%. Просечната нето плата бележи номинален пад од 0,8%, а реално истата е пониска за 1,1%.

Во јуни 2013 година во однос на јуни 2012 година, просечната бруто плата бележи номинален раст од 2,1%, додека реално истата е пониска за 2,0%. Просечната нето плата номинално е повисока за 2,2%, додека на реална основа истата бележи пад од 1,9%.

Кумулативно, во периодот јануари-јуни 2013 година во однос на истиот период од минатата година просечната бруто плата бележи номинален раст од 1,4%, додека реално истата е пониска за 2,1%. Просечната нето плата бележи номинален раст од 1,5%, додека реално истата е пониска за 2,1%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во јуни 2013 година во однос на јуни 2012 година е забележан во дејностите Информации и комуникации (6,7% бруто плата и 6,8% нето плата), Транспорт и

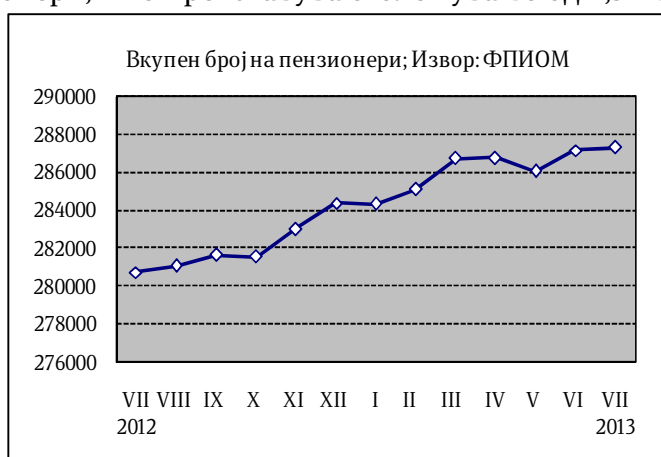
складирање (6,6% бруто плата и 6,8% нето плата) и Градежништво (5,9% бруто плата и 6,1% нето плата).

Намалување на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во јуни 2013 година во однос на мај 2013 година е забележан во дејностите Рударство и вадење камен (9,8% бруто плата и 9,2% нето плата), Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација (7,3% бруто плата и 5,9% нето плата) и Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (4,7% бруто плата и 5,3% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во јуни 2013 година изнесува 2,3% и е повисок за 0,2 п.п. во однос на истиот месец од претходната година, а за 0,8 п.п. е повисок во однос на мај 2013 година.

Пензии

Во јули 2013 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 287.295 пензионери, што претставува зголемување од 2,3% во однос на истиот месец од 2012 година. Во однос на јуни 2013 година бројот на корисници на пензија е поголем за 121 лице. Од вкупниот број пензионери, 57,6% се корисници на старосна пензија, 26,8% на семејна пензија и 15,6% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во јули 2013 година потрошени се 3.275,96 милиони денари, што претставува 51,1% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во јули 2013 година изнесува 11.565 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 8,1%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јуни 2013 година (последни расположливи податоци) изнесува 55,0%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во јули 2013 година примарните пари³ забележаа годишен раст од 2,1% (2,3% минатиот месец), како резултат на растот на готовите пари во оптек од 5,3%, додека вкупните ликвидни средства на банките бележат ублажен пад од 0,4%.

² Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

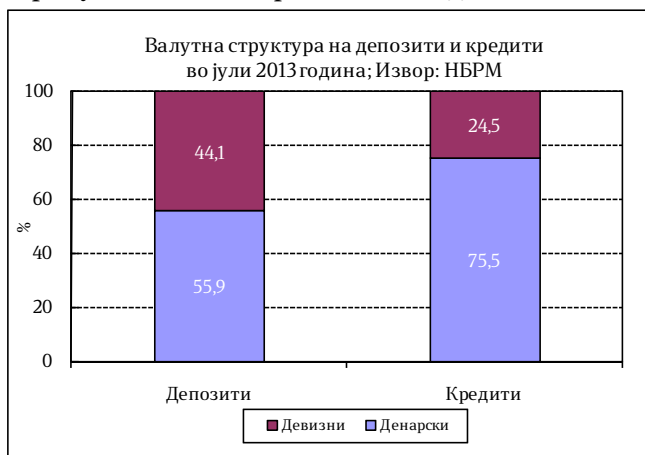
³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

На месечна основа, примарните пари забележаа раст од 2,4%, како резултат на растот на готовите пари во оптек од 4,1%. Вкупната ликвидност на банките се зголеми за 1%.

Во јули 2013 година, Народна банка на Република Македонија, по разгледувањето на економските и финансиските услови во земјата, оцени дека има простор за дополнително монетарно олабавување. Оттука беше одлучено на аукцијата на благајнички записи да се примени тендер со ограничен износ на понуда и фиксно утврдена каматна стапка од 3,25% односно на историски најниското ниво, што претставува намалување од 0,25 п.п. во однос на тековната, максимално утврдена каматна стапка на благајничките записи од 3,50%. Истовремено, се донесе одлука за соодветно намалување на каматната стапка на расположливите депозити на седум дена на ниво од 1,50%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во јули 2013 година се зголеми за 0,6% на месечна основа, како резултат на порастот на депозитите на приватните претпријатија од 0,7% и депозитите на домаќинствата од 0,5%. Од аспект на валутата, раст од 1,1% бележат депозитите во странска валута, додека депозитите во домашна валута се зголемија за 0,1% на месечна основа.

На годишна основа, вкупните депозити во јули 2013 година повторно остварија забавен раст од 3,1%, наспроти растот од 3,9% во јуни 2013 година. Од аспект на секторот, растот на вкупните депозити е воден од депозитите на домаќинствата кои бележат раст од 6,1%, додека депозитите на претпријатијата регистрираа годишен пад од 8,5%.

Од аспект на валутата, во јули 2013 се забележува раст на депозитите во домашна валута од 8,3%, додека депозитите во странска валута бележат пад од 2,9%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 28,6%, а краткорочните депозити се намалија за 6,8%.

Кредити на банките

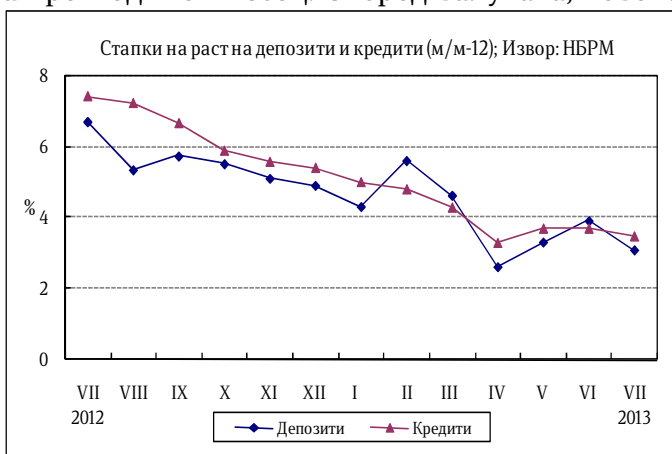
Во јули 2013 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,3%, што се должеше на растот на кредитите кон домаќинствата од 1%. Кредитите кон приватните претпријатија се намалија за 0,2% на месечна основа. Од аспект на валутната структура,

⁴

Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата.

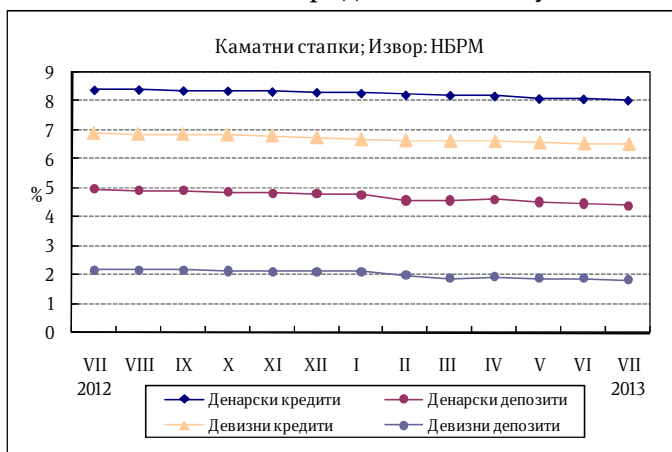
денарските кредити забележаа раст од 0,8%, додека кредитите во странска валута се намалија за 1%.

На годишна основа, растот на вкупните кредити во јули изнесуваше 3,5%, што е пониско за 0,2 п.п. во однос на претходниот месец. Според валутата, новото кредитирање е целосно во домашна валута. Имено, кредитите во домашна валута се зголемија за 5,2%, додека оние во странска валута бележат пад од 1,5%. Анализирани според секторот, кредитите кон претпријатијата регистрираа раст од 0,4%, додека кредитите на домаќинствата се зголемија за 7,8%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 1,9%, додека краткорочните кредити се повисоки за 0,9%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во јули 2013 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 7,6% и е на нивото од минатиот месец. Во однос на истиот месец од 2012 година таа е пониска за 0,4 п.п. Каматната стапка на денарските кредити е намалена за 0,1 п.п. и изнесува 8%, додека каматната стапка на девизните кредити на месечно ниво останува непроменета и изнесува 6,5%.

Вкупната каматна стапка на депозитите на месечно ниво е намалена за 0,1 п.п. и изнесува 3%, при што каматните стапки на денарските и девизните депозити изнесуваат 4,4% и 1,8%, соодветно.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јули 2013 година изнесуваа 2.055 милиони евра и во однос на претходниот месец се повисоки за 15,7 милиони евра, додека во однос на јули 2012 година се пониски за 41,3 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Ана Николова

Ангела Васовска

Анета Дудеска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Контролирал: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил: Јордан Трајковски

Скопје, септември 2013 година